

ÚVODNÍK

Vážení spoluobčané,
v letošním roce se nám vrátila zima, jaká bývala naposledy před několika lety. Přinesla s sebou nemalé komplikace s množstvím sněhu, který se i přes velkou snahu zaměstnanců OÚ a firmy vykonávající zimní údržbu obce nepodařilo hned odklidit. Sněhu přibývalo, průjezd ulicemi se zmenšoval, a tak jsme pro větší bezpečnost nechali z některých míst sníh raději odvozit. I přesto si myslím, že se až na malé výjimky podařilo obecní komunikace a část chodníků udržet v dobrém stavu nebo jsme se o to alespoň maximálně snažili. Po letošní „vydatné“ zimě se objevilo několik trhlin v novém povrchu hlavní silnice. Vše bylo nařčeno a předáno investitorovi, který bude danou situaci dále řešit s realizační firmou. Liberecký kraj vyhověl naší žádosti a zařadil silnici do Zbytků na plán oprav komunikací. Pokud nedojde k žádným komplikacím, budeme se moci těšit z nového asfaltového povrchu od křižovatky u bývalého OÚ až ke staré škole do Zbytků.

Naše obec se také zapojila do projektu „Obec občanům“, který pomáhá zájemcům z řad občanů zapojit se do elektronické aukce energií a vysoutěžit tak levnější elektřinu a plyn. Jak jsem Vás již informovala v minulém vydání zpravodaje, pracujeme na řadě nových projektů. Podali jsme žádost o dotaci na kompletní přestavbu bytu na OÚ na sociální byt. Proběhlo výběrové řízení a podpis smlouvy s vítězným dodavatelem. Projekt bude realizován pouze v případě získání dotace.

Společně s paní ředitelkou z MZŠ a místostarostou jsme připravili projekt na rekonstrukci učeben. V nejbližší době proběhne výběrové řízení a pokud se nám podaří získat dotaci, budeme se po prázdninách moci těšit na nové učebny

včetně vybavení. Pro MZŠ máme také zpracovaný projekt na kompletní výměnu oken a dveří ve staré budově školy, který je v tuto chvíli těsně před vyhlášením výběrového řízení na zhotovitele. Realizace je plánovaná na letní prázdniny tak, aby nenarušila chod školy. V MZŠ také došlo k výměně starých nevyhovujících stolů v kuchyni za nové nerezové splňující všechny hygienické podmínky.

Dalším kompletně zpracovaným projektem je rekonstrukce hřbitovní zdi, která je dnes v žalostném stavu a postupně se rozpadá. Doufáme, že žádosti o dotaci bude vyhověno a projekt budeme moci zrealizovat.

Posledním z připravených projektů je zbudování nové větve kanalizace B6-1 u pošty. Vzhledem k náročným podmínkám (mokřina) je zapotřebí projekt připravit kvalitně a nic nepodcenit. Rádi bychom jej realizovali ještě v letošním roce a chceme se i pokusit získat dotaci.

Za Zásadskou vodárenskou společnost chystáme zpracování projektu na budoucí modernizaci našeho vodojemu, tak, aby bylo možné i nadále splňovat stále se zpříšňující podmínky pro kvalitu pitné vody.

Běžné údržbové práce na vodojemu začaly na podzim rekonstrukcí střechy vodojemu, opravou odpadu a budou pokračovat během celého roku. V tuto chvíli se také zaměřujeme na opravu šoupat (uzávěrů vody) jednotlivých větví vodovodního řádu v obci. Některé uzávěry jsou nefunkční, a tak se při každé havárii nebo odstávce vody musí uzavřít velká část obce, což způsobuje další komplikace. Věříme, že se vše podaří opravit v co možná nejkratším termínu, a Vás všechny prosíme o trpělivost při plánovaných odstávkách vody při výměně šoupat. Přejí Vám krásné slunečné jarní dny.

Andrea Princová
starostka

JAK BÝT V KONTAKTU S ÚŘADEM

V souvislosti s nedávnými výpadky dodávek vody, ale i dalšími možnými haváriemi a jinými událostmi v budoucnu bych Vás chtěl vyzvat, abyste pravidelně sledovali internetové stránky městysu na www.zasada.cz nebo facebookový profil www.facebook.com/zasada.cz. V případě, že dojde k nenadálé události a nebo se připravuje plánovaná odstávka, je snahou obce Vás na těchto situacích co nejrychleji informovat. Navíc na webových stránkách městysu Zásada v levé části hlavní stránky je možno zadat svůj e-mail (kolonka „informace e-mailem“), na který Vám budou zasílány zprávy s informacemi. Na facebookovém profilu si stačí pouze nastavit „sledování profilu“.

Pro ty z Vás, pro které jsou oba tyto způsoby slo-

žitě, se snažíme najít cestu jednotného zasílání informací prostřednictvím SMS zpráv. Proto Vás žádáme, pokud se budete do tohoto systému chtít zapojit, abyste sdělili svůj aktuální kontakt na e-mail: sekretariat@zasada.cz nebo jej sdělte na tel. 483 385 188 pracovním úřadu, které jej zaevidují. Pokud sami zjistíte nenadálou událost a nebo se chcete osobně informovat na řešení kritické situace, lze kontaktovat i přímo starostku na tel. 724184674.

Již nyní se odpovědní pracovníci snaží o Vaši informovanost zmíněnými cestami bezprostředně po zjištění problémů, ale věřím, že výše uvedenými způsoby můžeme Vaši informovanost ještě vylepšit.

Petr Růžička

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Narozený občanek

Ondřej Prošek

Narozenému chlapčeví přejeme hodně štěstí, zdraví, lásky, pohody, spokojenosti a mnoho pokroků v životě.

Jubilující spoluobčané

Olga Malcová (91)

Hana Vurmová (87)

Jaruška Šourková (86)

Kurt Kubát (82)

Marie Šindelářová (80)

Bohumil Žlutouk (75)

Kouřilová Janka (75)

Jaroslav Němec (91)

Jaroslav Vedral (83)

Miloslava Boučková (88)

Božena Kopalová (84)

Helena Abrahamová (83)

František Rydval (75)

Všem jubilujícím spoluobčanům srdečně gratulujeme a přejeme především hodně štěstí, zdraví, pohody, spokojenosti a elánu do dalších let.

Naposledy jsme se rozloučili

Marie Kadeřábková

Josef Křepinský

Anna Němcová

Jan Pavlata

Karel Postula

Zarmouceným pozůstalým upřímnou soustrast.

Nepřejete si, aby bylo Vaše jméno či jméno Vašeho blízkého zveřejněno ve společenské kronice?

Kontaktujte ÚM Zásada telefonicky

na čísle 483 385 188 nebo e-mailem:

sekretariat@zasada.cz, starostka@zasada.cz, případně redakci zpravodaje zasadskyzpravodaj@seznam.cz.

Přejete-li si ve společenské kronice zpravodaje zveřejnit významnou událost

(ať již v podobě jubilea, narození dítěte, výročí svatby, blahopřání k životní události), využijte některého z výše uvedených kontaktů.

Děkujeme.

SILVESTROVSKÉ HALO V ZÁSADĚ

Druhy halových jevů

(poloměr ve stupních)

- 6° halo
- 9° halo (Van Buijsenovo halo)
- 12° halo
- 18° halo (Rankinovo halo)
- 20° halo (Burneyovo halo)
- 22° halo (malé halo) – nejobvyklejší
- 23° halo (Barkowovo halo)
- 24° halo (Dutheilovo halo)
- 35° halo (Feuilleovo halo)
- 46° halo (velké halo)

Poslední den v loňském roce mohli obyvatelé našeho městyse od ranních hodin sledovat zajímavý optický úkaz, kdy byla na obloze k vidění 3 slunce – Slunce a parhelia (paslunce). I v odpoledních hodinách bylo možné sledovat krásy halových jevů. Někteří z nás je v naší obci sledovali možná poprvé v životě.

Pokud nastanou vhodné podmínky, můžeme halové jevy (přesněji fotometeory) sledovat celoročně. Nejčastěji můžeme spatřit velké a malé halo, halový sloup a různé oblouky. Jako první jev popsal Aristoteles již ve 4. století před naším letopočtem. Význam slova „halo“ je odvozeno od řeckého halos (prstenec).

Co jsou takzvané halové jevy? Jedná se o optické úkazy, které se objevují na obloze kolem Slunce a Měsíce v podobě kol, oblouků či skvrn. Podmínkou k jejich vzniku je přítomnost drobných šestibokých ledových krystalků v jemných řasových oblacích v atmosféře (typu cirrus, cirrostratus, cirrocumulus – jedná se o oblaka ve výškách nad 6 km, která na rozdíl od oblaků nízkého patra tvořenými převážně vodními kapkami sluneční disk nezastiňují. (Na složených snímcích z družice Meteosat se v spojené dotykové oblouky nepravých barvách vysoká oblačnost jeví jako modrá.)

Halo jevy se však mohou vyskytnout i v chladu v přízemní vrstvě ovzduší např. v okolí lyžařských areálů s provozem sněhových děl, která napomáhají vzniku těchto krystalů. V přízemní vrstvě atmosféry se ledové krystalky vyskytují rovněž v arktických oblastech, kde se halové jevy často objevují. Ledové krystalky ve tvaru šestiboké destičky či šestibokého sloupku odrážejí a lomí sluneční (respektive měsíční) paprsky.

ky. Dle toho, jak se světlo od krystalků odráží, prochází či láme, mají halo jevy vzhled bělavý či s duhovým nádechem. Takových jevů existuje celá řada – některé jsou časté, jiné se objevují za několik let. Nejčastěji bývá k vidění malé halo – světelný kruh o poloměru 22° kolem Slunce a dále tzv. vedlejší slunce (mají tvar světelných skvrn často duhově zbarvených) přiléhající po stranách k vnějšku malého halo. Obvykle se ale objevuje jen několik málo halových jevů, řidčeji i současně více jevů najednou.

Vendula Balatková

Typ ledového krystalu	Popis orientace krystalu	Příklad vzniklého halového jevu
náhodně orientovaný šestiboký krystal	neuspořádané (náhodně orientované) krystaly s blízkým poměrem průměru podstavy a výšky stěny, nebo srostlice krystalů	malé halo, velké halo, pyramidální hala
vodorovně orientované destičky	ledové destičky vnášející se v prostoru hlavní krystalovou osou kolmo k zemi	parhelia (vedlejší slunce), cirkumzenitální oblouk, cirkumhorizontální oblouk, parhelický kruh aj.
horizontálně orientované sloupky	ledové sloupky orientované hlavní krystalovou osou vodorovně	dotykové oblouky malého hala, supralaterální oblouk, infralaterální oblouk, parhelický kruh, Wegenerův oblouk aj.
sloupky s Parryho orientací	ledové sloupky orientované hlavní krystalovou osou vodorovně a navíc s dvojicí protilehlých stěn ve vodorovné rovině	Parryho oblouk (konvexní, konkávní vůči Slunci), Tapeovy oblouky, Cirkumzenitální oblouk, parhelický kruh aj.
Lowitzova orientace	ledová destička s pohybem kolem osy, která není hlavní krystalovou osou	Lowitzovy oblouky (více druhů)
orientované pyramidové krystaly	ledové krystaly s pyramidovým zakončením s převládající orientací v prostoru	obdoby parhelii u pyramidálních hal

Zdroj: Čerpáno z Wikipedie, www.ukazy.astro.cz, www.branadovesmiru.eu **Foto:** (i úvodní foto v záhlaví zpravodaje – malé halo): Vendula Balatková

BUDYŠÍN

10. prosince 2016 jsme vyrazili na zájezd pořádaný Městysem Zásada spolu s obecním úřadem v Držkově na vánoční trhy do německého Budyšína. Dojeli jsme společně autobusem, rozdali si mapičky, abychom se neztratili a pak už jsme se rozešli každý podle svého plánu. Ochutnali jsme místní dobrotky, prohlédli jsme si krásně vyzdobené stánky i místní obchodní dům, ve kterém byla vytvořena krásná ježiškova vesnice. Také jsme si prohlédli nádherné hradby a pokochali se výhledem z nich. Odjžděli jsme až večer, takže jsme měli možnost všechno vidět za denního světla i osvětlené. Pak už jsme se zase vydali na cestu domů s dobrou vánoční náladou. Už se moc těšíme na příští rok, že opět někde vyrazíme.

Lenka Němcová

Foto: Andrea Princová

VÁNOČNÍ NÁVŠTĚVA V DPS VE VELKÝCH HAMRECH

V předvánočním čase 8.12.2016 jsem se společně s předsedkyní kulturní komise Helenou Hákovou a Ivou Smetákovou setkala s bývalými zásadskými občany v domě s pečovatelskou službou ve Velkých Hamrech. Možnost setkávat se, pohovořit a zavzpomínat

na minulost Zásady a Zbytků se pro mne stalo milou a neodmyslitelnou součástí adventu. Příjemné posezení, milí lidé, vůně cukroví a spousta a spousta nových zajímavých informací je pro mne vždy příjemným zážitkem. Těším se na další setkání, které plánujeme na

čas Velikonoc a jsem velice ráda, že vedení DPS ve Velkých Hamrech nám umožňuje uspořádat tato setkání.

Andrea Princová

Foto: Mgr. Čestmír Skrbek – ředitel DD

JUBILEJNÍ 10. ADVENTNÍ KONCERT VE ZBYTKÁCH

Dne 10.12.2016 v 16 hod. se uskutečnil ve Staré škole 10. ročník tohoto již tradičního koncertu. Když jubilejní, tedy trochu k historii adventních koncertů v Zásadě – Zbytkách. První ročníky se uskutečnily jen v dvoučlenném (komorním) obsazení – stálce koncertní mistr na housle A.Smrтка a doprovod na klavír. Od r. 2010 se počet hudebníků rozrostl o křesťanskou hudební skupinu MO band Marka Ondráčka a stálce A.Smrтка (cca 6 – 9 hudebníků). V roce 2016 se hudební skupina radikálně změnila vlivem stěhování některých členů skupiny. Každý adventní koncert doprovázel průvodním slovem s vánoční tematikou duchovní a vždy se podařilo naplnit sál ve Staré škole posluchači. Všechny zdejší adventní koncerty se uskutečnily pod patronací OÚ městyse Zásada. Složení posluchačů těchto koncertů se časteč-

ně v průběhu let měnilo, ale hlavní část pocházela vždy ze Zásady a Velkých Hamrů. A nyní již k ročníku 2016. V 16:00 hodin zahájil koncert před zaplněným sálem vedoucí hudební skupiny MUDr. Ondráček krátkým průvodním slovem a představil nové složení hudební skupiny: koncertní mistr A.Smrтка 1. housle, profesionál konzervatorista S.Lanc 2. housle, t.č. duchovní kytara R.Hampacher profesionál, t.č. duchovní klávesy lékař M.Ondráček, flétny E.Ondráčková. Následně zastupitelka L.Ducháčková pronesla krátkou zdravici. Po té již následoval hudební přednes. Jako v minulých ročnících byly základem skladby s vánoční tematikou, které vytvořily v sále hřejivou předvánoční atmosféru. Podařilo se posluchače vtáhnout do průběhu koncertu tak, že si občas společně zazpívali. Obecně předvánoč-

ní čas (díky krátkým dnům a dlouhým nocím) je vhodný k hlubším emočním prožitkům, čemuž vhodná hudba silně napomáhá. Průvodním slovem provázal R.Hampacher samozřejmě s vánoční tematikou, a to - ... dle křesťanské tradice se Ježíš (symbol Vánoc) narodil ve chlévě. Tento chlév byl určitě před porodem uklizen, a tím je nám dán příklad, abychom si každý (i v sobě) ten svůj „chlívek“ (alespoň v tento čas) uklidili. Na závěr koncertu poděkoval ved. skupiny M.Ondráček posluchačům za vytvoření hezké atmosféry. Pak paní L.Ducháčková v zastoupení OÚ městyse Zásada poděkovala hudební skupině za koncert a předala aktérům vánoční hvězdu, poděkovala i všem posluchačům za účast, čímž ukončila tento koncert.

Text a foto: Milan Hübner

VÁNOČNÍ TRHY

11.12. proběhly na obecním úřadě v zasedací místnosti vánoční trhy. K vidění a zakoupení zde byly ručně vyráběné produkty jako jádrové panenky, svícný, náušnice, náhrdelníky z korálků a polštářky. Děti si mohly pohrát v dětském koutku. Vánoční trhy se budou letos konat na stejném místě v adventním období.

Text a foto: Gabriela Benešová

ZÁSADSKÁ PRALYŽE

V sobotu 28. ledna 2017 proběhl již sedmý ročník Zásadské Pralyže, které se i přes celodenní mrazivé počasí zúčastnilo přes padesát závodníků v dobovém oblečení vybavených krásnými starými lyžemi.

Závodníci se mohli posilnit tradičním svařákem, grogem nebo chlebem se škvarky a poté se vydali na start krásně upravené tratě. Začínalo se startovat z kopečka u příjezdu do areálu, kde sjezd působil mnohým závodníkům nemalé problémy. Nejvíce se bavili diváci různými pády a snahou závodníků se při hromadném startu probíjet na čelní pozici

závodu. Kdo se nezahřál alkoholem, rozhodně po absolvování celé trasy zmrzlý být nemohl. Soutěžilo se od 13 hodin v několika kategoriích. Jako první odstartovaly děti krokem klasickým na trati dlouhé 300 m. Celý okruh byl vyznačen v dolní části areálu, a tak diváci mohli hned od startu povzbuzovat svého favorita. V této kategorii se nejlépe dařilo Ondřeji Rydvalovi, který obsadil první místo před domácími Matějem Fišerem a Janem Princem.

Jako další se pustily na trať ženy v hromadném startu krokem klasickým a to na trať dlouhou 1 km. Několik pádů hned na startu výrazně ne-

zamíchalo pořadím. Nejlépe si vedla domácí závodnice Pavlína Fišerová. Na druhém místě byla Markéta Wright z Prahy a třetí místo patřilo opět domácí Elišce Hnilíčkové. Poslední místo, se závodou na vázání, obsadila starostka Andrea Princová, která na start sprintu již nastoupila.

V závodě mužů na 1 km krokem klasickým si krátce po startu upevnil vedoucí pozici mladíček Jiří Fajstauer ml. z Víchové a se značným náskokem se na první příčce udržel až do cíle. Druhou příčku obsadil Václav Kulas a na třetí pozici dojel Jiří Fajstauer st., z domácích závodníků si nejlépe vedl Tomáš Linhart, který obsadil krásné čtvrté místo.

V kategorii sprintu mužů na 100 m krokem telemarským zvítězil Jiří Fajstauer ml. před domácími Petrem Růžičkou a Tomášem Linhartem.

Ve sprintu žen na 100 m krokem telemarským byla nejúspěšnější závodnicí Kristýna Rydvalová z Vysokého, na druhém místě Markéta Wright z Prahy a o třetí místo se dělily domácí závodnice Pavla Fišerová a Jitka Studenovská. Poslední, ale velmi oblíbenou kategorií, byl běh s povozem RENVOLF, kde své loňské vítězství obhájil Petr Kopal ze sousední Loučnice. Závodníci se poté sešli ve fotbalové klubovně, kde připravovali taktiku na příští ročník až do pozdních nočních hodin. Více fotografií z celé akce naleznete na www.fotbalzasada.cz

Miroslav Princ

předseda SK Zásada

Foto ze Zásadské Pralyže: SK Zásada

BOMODELY

V neděli 5. února 2017 se na zásadské fotbalové hřiště sjeli nadšenci se svými bovdemem ovládanými autíčky, aby tu zahájili svou letošní sezónu závodem nazvaným Rallye. Sešlo se celkem 22 závodníků. Museli projet okruh se třemi rychlostními zkouškami. Jedna ze zkoušek byla obtížná, protože se jela na ledu. Zbylé dvě byly trochu snadnější. I přesto všichni jeli s plným nasazením a závod se vydařil. Děkuje Miroslavu Princovi a členům výkonného výboru za souhlas a zapůjčení areálu, kde jsme mohli vytvořit příjemné zázemí pro závodníky a jejich rodiče. Na výsledky a další fotografie se můžete podívat na www.bomodely.webnode.cz

Za závodníky Honza Němec

Foto: Bomodely

ZÁSADSKÝ SPRINT - MISTROVSTVÍ REPUBLIKY PSÍCH SPŘEŽENÍ

SK Zásada ve spolupráci se Sportovním klubem Krakonoš uspořádaly letošní již čtvrtý ročník dvoudenních závodů psích spřežení. Záštitu nad celým závodem převzal hejtman Libereckého kraje Martin Půta. Sněhové podmínky byly dobré, a tak pláně kolem Zásady byly pro takový závod jako dělané. Mistrovský závod ve sprintu na trati dlouhé devět, jede-

náct a třináct kilometrů doplnil Zásadský mid, vytrvalostní závod na třicet kilometrů.

Na start obou závodů se dostavilo 80 musherů s přibližně třístapadesáti psy. Krom špiček českého mushingu a medailistů ze závodu v Kanadě dorazili i závodníci ze sousedního Polska. K vidění byla severská plemena psů jako např. sibiřský husky, evropští saňoví psi či malamuti nebo samojedi zapřažení do čtyř, osmi i dvanácti spřežení. Nechyběli ani běžci s jedním až třemi psy.

Spřežení sprinterů se pohybuje po trati průměrnou rychlostí až 35 km/h, a tak pláně v okolí Zásady jsou pro diváky mnohem atraktivnější než místa vedoucí lesními a polními cestami, jak tomu ve většině podobných závodů bývá. Nejen okolí startu a cíle, ale i celá trať přilákala během dvoudenních závodů okolo pěti tisíc diváků. Program moderovaný musherem Alešem Píclm s popisem výbavy, běžného den-

ního programu musherů a večerní promítání zaujalo velké množství přihlížejících, kteří tak mohli na chvíli proniknout do jejich způsobu života.

Chtěli bychom touto cestou poděkovat všem, kteří nám pomohli s přípravami, úklidem, organizací na trati a také sponzorům, protože bez všech těchto příznivců by se závody uspořádat nemohly. Veliký dík patří také majitelům pozemků, přes které celá trať vedla a samozřejmě i obyvatelům, kteří mají nemovitosti v blízkosti startu, cíle a depa závodníků, za jejich trpělivost a toleranci po celou dobu. Pokud nám sněhové podmínky dovolí, budeme se těšit na další závod v roce 2018. Moc děkujeme i SKI ZÁSADA za úpravu trati.

Miroslav Princ

předseda SK Zásada

Foto: Andrea Princová, Milan Hübner, Vendula Balatková

LEDOVÍ MUŽI DĚKUJÍ PANÍ ZIMĚ

Letošní zima pro nás byla nejlepší za poslední čtyři roky. Příprava kluziště a první kroupení začalo již první prosincový víkend. Věděli jsme, že počasí nebude kdovíjaké, ale

týden mrazů nám pomohl udělat základ. Bohužel na vánoční svátky se oteplilo, ale hned po nich jsme opět začali kroupit. Pro dokonalou rovinu musíme nalít na plochu cca 40 vrstev – to zabere 4-6 dní. Vše je dáno nerovností terénu. Těšíme se, až i my jednou budeme mít možnost zakropit nějakou rovnou plochu – ideálně na multifunkčním hřišti.

Od 31.12.2016 již byla ledová plocha připravena pro veřejné bruslení. A od 1. ledna 2017 jsme začali hrát pravidelné večerní hokeje. S ohledem na poslední tři zimy jsme nechtěli dlouho

otálet a v sobotu 14.1. 2017 jsme s pomocí fotbalistů uspořádali 8. ročník hokejového turnaje. Zúčastnilo se 5 týmů: 1. místo obsadil Gympl

Jablonec, 2. místo Ledoví muži Zásada, 3. místo Rumové pralinky, 4. místo Rafaní a 5. místo Takáně. Turnaj se i přes neustálé sněžení velice vydařil a všichni účastníci i hrstka diváků byly spokojeni.

V neděli 15.1.2017 jsme následně uspořádali maškarní rej na ledě. Za hustého chumelení cca 20 dětí a jejich rodičů krásně vymrzlo a pobavilo se. Sezóna se celkově vydařila. Celkem jsme hráli 30x večerní hokej a veřejnost měla k dispozici plochu 45 dní.

Hřeje nás u srdíčka, když zde bruslí babička, dcera s vnoučaty, mladý potěr „mastí“ hokej. Cestu do našeho areálu našli nejen bruslaři ze Zásady, ale i ze širokého okolí. Prostě krásný výsledek celého úsilí vynaloženého na přípravu ledové plochy. Důležitým faktem je i to, že se nestal žádný větší úraz.

Závěrem chceme poděkovat „PANÍ ZIMĚ“, že na mrazech celý leden nešetřila, všem sponzorům a lidem, kteří nám jakkoli pomáhali.

Za Ledové muže Pavel Růžička

Foto: SK Zásada

MAŠKARNÍ KARNEVAL NA LEDĚ

Kluziště v areálu fotbalového klubu Zásada patřilo v neděli 15. ledna nejen dětem, ale i dospělým při tradičním Maškarním karnevalu na ledě.

Tuto zábavu pro ně každoročně (pokud to „ledové“ podmínky dovolí) připravují „Ledoví muži“ společně s fotbalisty SK Zásada. V předešlých dnech pořádně mrzlo, a tak kva-

lita ledu byla opravdu vynikající a neutrpěla ani po hokejovém turnaji, který se konal o den dříve. Ve 14 hodin se všechny masky pustily do připravených soutěží. Soutěžilo se po jednotlivcích i ve skupinách, a to např. ve sbírání míčků, projíždění překážek, střelbě na branku a mnoha dalších zajímavých disciplínách. K vidění byl krom bílého tygra také indián, čert, Mikuláš nebo třeba kouzelník a spousta dalších pěkných masek. Mrazivé počasí přešlo postupně ve vydatnou chumelenici, a tak se vyhodnocení soutěžních masek a závěrečná tombola přesunula do vyhřáté fotbalové hospůdky, kde moderovaný program pokračoval v přátelské atmosféře. Děti poté odcházely s úsměvem na tvářích a sladkou odměnou. Všem, co se na akci podíleli, moc děkujeme a již nyní se těšíme na další rok.

Andrea Princová
Foto: Andrea Princová

O ZÁSADSKÉHO MISTRA MARIÁŠNICKÉHO

V pátek 24.2. od 17:00 hod. proběhl ve fotbalové hospůdce Na hřišti turnaj o Zásadského mistra mariášnického - Memoriál Josefa Rů-

žičky. Tuto akci pořádáme již od roku 2012 a je příjemné, že počet účastníků se průběžně pomalu zvyšuje. Atmosféra byla tradičně vel-

mi přátelská a turnaje se zúčastnilo 18 hráčů ze Zásady i okolních obcí a několik poklidných fanoušků. Hra totiž vyžaduje především klid a soustředění. Hraje se celkem 5 hodin a tak se o přísun energie starala Jana Růžičková, která pro všechny připravila skvělou dršťkovou polévku. Jsme moc rádi, že se nám daří udržovat tuto tradici a účastníci turnaje nejsou jen starší ročníky, ale i mladší hráči, kteří dávají dobrý základ k udržení tradice této skvělé karetní hry. Výsledky turnaje: Tomáš Bartůňek 1., Tomáš Bareš 2., Lexa Růžička 3., Roman Šimánek 4., Míra Šrajbr 5., Honza Hauer 6.-7., Vašek Lubas 6.-7., Pavel Růžička 8., Pepa Kotyza 9., Lukáš Morávek 10., Martin Procházka 11., Zdeněk Marek 12., Jirka Šulc 13., Martin Tomeš 14., Ota Šikel 15., Pavel Paldus 16., Jirka Havel 17., Vladimír Blažek 18.

Petr Růžička
Foto: SK Zásada

ZÁSADSKÉ KOČKY

Zásadské kočky každou středu opět cvičí, tančí a pilně trénují. Věříme, že se nám podaří něco secvičit a na některé zásadské akci vystoupit. Všem holkám „Zásadským kočkám“ patří poděkování za to, s jakou chutí a radostí chodí na kroužek.

Helena Háková
Foto: Helena Háková

T. J. SOKOL ZÁSADA

S novým rokem nové změny a nové plány.

V lednu se konala valná hromada T. J. Sokol Zásada, na které bylo zvoleno nové vedení spolku v tomto složení: starostka Eva Marková, místostarostka Jana Hniličková, jednatel Petr Pavlata. Rovněž byla ustavena kontrolní komise. Chceme poděko-

vat dosavadním činovníkům, především Libuši Ducháčkové za její úsilí a snahu, které spolku věnovala, vyzdvihnout musíme zejména znovuzkříšenou Vrchovskou pouť.

Naším cílem je obnovit zašlou slávu zásadské sokolovny, laťku jsem si nasadili pěkně vysoko. Chtěli bychom pořádat plesy a další tradiční akce, zároveň se můžete těšit na akce nové. K tomu však potřebujeme i náležité zázemí. Ať už se jedná o rekonstrukci topení na sále nebo nákup dalšího vybavení (jako třeba stanů k venkovnímu posezení). Rádi bychom postu-

povali mílovými kroky, nicméně začínáme po krůčcích. Jedním z prvních byla rekonstrukce topení malého sálu, aby návštěvníci loutkového divadla Prokůpek už nemrzli.

Navázali jsme spolupráci s místními podnikateli a chceme jí dále prohlubovat. Stejně tak neustále rozšiřujeme členskou základnu spolku, ve které rádi uvítáme další členy. Těšíme se na viděnou!

Eva Marková

SÁŇKOVANÁ

Letos nás zavalila sněhová peřina,
naštěstí v Zásadě není žádná rovina,
řekli jsme si hurá, to je možnost,
k rozveselení lidí příležitost.
Napadla nás Sáňkovaná,
to by byla podívaná!
Kluci, holky i rodiče závodili,
sjezd z Rysovky až ke třesinkám pokořili.
Z kopce to moc nejelo,
o to víc zábavy se užilo.
Občerstvení z ledového baru,
zachránilo akci od nezdaru.
Nakonec jsme medaile vítězům rozdali
a všechny domů s odměnami poslali.
Děkujeme tak tímto všem závodníkům
a hlavně jejich rodinným příslušníkům!

Eva Marková

Foto ze „Sáňkované“: Vendula Balatková,
Monika Mičková, Milan Hübner

ZÁSADA OŽILA MASOPUSTEM

Masopustní foto: Milan Hübner

Kdo jste se v neděli 26.2.2017 vydali po obědě na procházku, mohli jste v ulicích naší obce narazit na průvod masek. Konal se totiž první ročník zásadského masopustu.

Co je to vůbec masopust? Jedná se o lidový svátek, který předchází období půstu před Velikonocemi. Přípravou na masopust byl tzv. „Tučný čtvrtek“, kdy podle tradice má člověk jíst a pít co nejvíce, aby byl celý rok při síle. Hlavní masopustní zábava však začínala o „masopustní neděli“ a trvala až do úterý. Končit by měla v úterý přesně o půlnoci - v minulosti zatroubil ponocný na roh a lidé se rozešli do svých domovů, protože nastala „Popeleční středa“ a s ní předvelikonoční 40ti denní půst. Protože datum Velikonoc je pohyblivé, je i masopust pohyblivým svátkem, a proto se s ním můžeme setkat od poloviny února až po začátek března.

Zásadský masopust zahájil průvod maškar. V čele průvodu kráčeli muzikanti a za nimi následovaly masky. Některé masky byly tradiční, např. bába s nůší, kobylka, ženich s nevěstou, cikánka a mnohé další, některé novodobé. Spolu s průvodem šli i přihlížející bez masek, kteří

se chtěli zúčastnit masopustního veselí. Průvod maškar nemá žádná závazná pravidla - záleží na účastnících, jaké taškařice budou provádět. Pod anonymitou masek mohou lidé dělat i to, co by jinak jako seriózní občané nemohli. Cestou měl průvod celkem tři zastávky, kde byly maškary srdečně přivítány a pohoštěny.

Další program oslavy masopustu probíhal v místní sokolovně a byl ve znamení soutěží pro děti i dospělé. Závodilo se jednotlivě ve slalomu s dětskou „Tatrou“, ve skákání v pytli a týmy soutěžily mezi sebou na skupinových lyžích či v přetahované. Kdo nesoutěžil, mohl se věnovat jídlu a pití, např. okusit tradiční masopustní koblihy. Po soutěžích následovala scénka s „pochováváním basy“, která je symbolem toho, že masopustní nevázanost a veselí končí a že v období půstu si muzikanti nezhrají. Na závěr programu byla uvedena premiéra hry Čarovný proutek v podání Loutkového divadla Prokůpek. Letošní masopust skončil („Jémine, jémine, masopust pomine, jémine, jémine, masopust pryč“), tak nashledanou příští rok!

Tereza Červenková

CO NOVÉHO, ŠKOLKO? ZIMA V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Jaro již sice „tůká na vrátka“, ale vy jste jistě zvědaví, co naše školčata zažila během letošní zimy. Tak tedy pěkně popořádku...

Nejkrásnější svátky roku jsme v naší školce jako každoročně prožili v klidu a v pohodě. Po vánočních besídkách na děti čekal výborný sváteční oběd a vánoční nadílka. Nadílka byla jako vždy bohatá. Na holčičky čekaly například nové kočárky a na kluky třeba stavebnice.

Začátkem ledna děti přivítaly své bývalé kamarády z první třídy, aby společně s nimi zhlédly hudebně-prožitkový program s prvky muzikoterapie. Děti se zde seznámily nejen s netradičními hudebními nástroji, ale mohly si na některé z nich i zahrát. Muzikohrátky zanechaly v dětech hluboký zážitek a vzpomínají na ně i dnes.

Sněhové podmínky byly letos opravdu skvělé! Během ledna jsme využili sněhové nadílky

a děti začaly trénovat sjezd na ježdíkách. Po tréninku následovaly opravdové závody. Ten, kdo chtěl, mohl se jich zúčastnit. Slavnostní vyhlášení vítězů proběhlo v mateřské školce. Pro všechny účastníky závodu zde byly připraveny diplomy a čokoládová lízátka. Pro „šampiony“ pak stupně vítězů a fidorkové medaile.

V únoru k nám zavítala paní Dáša Čemusová se svým hudebně-divadelním představením. Děti si její vystoupení vždy náramně užijí a i letos tomu nebylo jinak. Škoda jen, že se divadelního představení zúčastnilo jen několik dětí. Většina dětí totiž stonala doma s kašlem nebo chřipkou.

V únoru byl pro děti uspořádán maškarní ples, v březnu dvě divadelní představení a informační setkání pro rodiče. V měsíci dubnu pak tradičně plánujeme velikonoční dílničku, na které si děti budou moci se svými rodiči vyrobit velikonoční dekorace.

Doufáme, že chřipkové období již konečně pomine a JARO přivítáme v plném zdraví!!!

Mgr. Anna Kozlovská
Fotoarchiv: MŠ Zásada

CO NOVÉHO, ŠKOLO?

Zápis k povinné školní docházce pro šk. rok 2017/2018

Zápis do 1. třídy Masarykovy základní školy v Zásadě se koná ve čtvrtek 27. dubna. Všechny bližší informace najdete na nových webových stránkách školy a vývěsce obecního úřadu. | **Mgr. Marie Navrátilová, ředitelka školy**

BRUSLENÍ

Díky mrazivému lednovému počasí se letos žáci 3. a 4. třídy společně zúčastnili čtyř dvouhodinových lekcí bruslení na místním kluzišti v Zásadě. S odklizením sněhu z plochy nám pomohl pan Šourek, takže na nás zbylo jen zvládnout a zdokonalit se v technice bruslení. Podívejte se, jak se nám na bruslích dařilo. Veliký dík patří dětem za nadšený a ohleduplný přístup a pak také rodičům za ochotu opatřit pro své ratolesti sportovní vybavení.

Zdena Abrahamová
Foto: MZŠ Zásada

PŘÍSPĚVKY ZE 4. TŘÍDY MZŠ ZÁSADA

Na konci ledna jsme se 4. třídou vyrazili do knihovny v Tanvaldě, kde pro nás měla paní Hejduková připravený program „Staň se knihovníkem“. Děti se dozvěděly zajímavé informace z historie písma a vzniku knihoven a potom si samy vyzkoušely, co práce knihovníka obnáší. Řadily knihy zpět do systému nebo z něj vyhledávaly podle zadaných kritérií, opravovaly poničené knihy, samy si vyrobily obal na svou knížku, kterou si mohly odnést domů. Všem se program velmi líbil, takže posíláme své díky paní Hejdukové a těšíme se na další návštěvu. | **Foto a text: Mgr. Jitka Madejová se čtvrtou třídou**

Přebor třídy

Po převzetí vysvědčení, které obdrželi první 31. 1. 2017, následoval den pololetních prázdnin. Po prodlouženém víkendu na začátku měsíce února byl stanoven den sportovního klání mezi žáky 1. třídy. V pátek 17.2.2017 se žáci se zúčastnili přeboru třídy ve dvou bězích

překážkové dráhy - malého a velkého okruhu. Všichni bojovali se zájmem v duchu fair play. První tři obdrželi diplom a všichni dostali za účast malou odměnu, a to jak v kategorii dívek, tak i kategorii chlapců. Malou odměnu pak navíc dostali všichni i od paní ředitelky, ke které se přišli pochlubit svými sportovními výsledky a šálami. Tento den byl totiž vyhlášen

mimo jiné jako den šálový.

Společně plánujeme do konce roku další dny spojené nejen se soutěžími, ale také jako dny s nějakou tematikou. Doufám, že se všichni zapojí se zájmem tak, jak tomu bylo i poslední den před jarními prázdninami.

Mgr. Petr Černý
třídní učitel 1. třídy

OBDOBÍ ADVENTU
- ČAS CUKROVÍ

V předvánočním čase jsme věnovali jedno dopoledne výrobě nepečeného cukroví ke společnému posezení. Děti si užily jak samotnou výrobu, tak následnou konzumaci při vybalování dárků pod třídním stromčkem.

Text a foto:
Mgr. Jitka Madejová se čtvrtou třídou

SPORTOVKY NĚ
V NAŠÍ ŠKOLE

Žákyně druhé třídy Nikola Rezlerová a Tereza Tomešová trénují velmi náročný sport - skoky na lyžích. Trénují a závodí v oddílu v Desné. Jsou tak skvělé v této disciplíně, že obsazují přední místa na závodech. Tereza i Nikola mě i celou naši třídu překvapily, když přinesly do školy ukázat medaile a diplomy ze závodů. Moc jim fandíme a přejeme další úspěchy i nádherný pocit ze sportovních výkonů.

Text a foto:
Mgr. Zuzana Hradecká - třídní učitelka

SPORTOVCI V NAŠÍ ŠKOLE BOJOVALI O MEDAILE

V rámci sportovního kroužku proběhly ve škole závody v gymnastice. Závodilo se účastnilo 11 žáků. V první disciplíně - akrobacii si žáci sami sestavili sestavu složenou alespoň ze tří prvků. Vítězkou se stala Adéla Hýsková z 5. třídy. Druhé místo obsadila Petra Koubková také z 5. třídy. Na třetím místě skončily dvě žákyně Štěpánka Dubská z 6. třídy a Beáta Dimmerová z 5. třídy.

Další disciplínou byl přeskok koně. První místo vybojovala Tereza Smetáková ze 6. třídy. Na druhém místě byla Štěpánka Dubská. Třetí místo patřilo Beátě Dimmerové.

Poslední disciplínou byla libovolně sestave-

ná sestava na kruzích. Úplně nejlepší sestavu předvedl žák 7. třídy Denis Veber. Na druhém místě byla Beáta Dimmerová. Třetí místo obsadila Tereza Smetáková.

Závodníkům děkuji za skvělé výkony, těší mě trénovat s nimi gymnastiku každý týden.

Chtěla bych poděkovat všem rozhodčím, učitelům z naší školy. Doufám, že byli z předvedených výkonů našich žáků nadšeni stejně jako já. Bylo to krásné dopoledne plné gymnastiky. Ještě jednou všem závodníkům děkuji.

Mgr. Zuzana Hradecká
Foto: MZŠ Zásada

TRÉNINK V HALE

V letošním roce jsme již potřetí byli se sportovním kroužkem v atletické hale v Jablonci nad Nisou.

Ve středu 15.2. jsme měli objednanou halu na 1 hodinu a zaplacenou školou, za což velmi děkuji. Nejprve jsme se rozběhali na oválu dlouhém 300 m. Pak žáci trénovali skok do výšky.

Všichni mají můj obdiv, protože teprve podruhé jsme měli možnost tuto atletickou disciplínu zkoušet a všem se dařilo. Další oblíbenou disciplínou je skok do dálky. Ve skoku do dálky vytvořil osobní rekord se 4,30 m Ondřej Štefanec, žák 6. třídy. Ostatní žáci byli také velmi dobří „skokani“. Na závěr tréninku žáci běhali

přes překážky. I tato velmi náročná disciplína se mým sportovcům dařila.

Trénování v hale je odměna pro výborné sportovce, kteří se mnou cvičí každou středu v naší tělocvičně a mnoho z nich již čtvrtým rokem. Děkuji všem za vynikající sportovní výkony.

Mgr. Zuzana Hradecká

Foto: MZŠ Zásada

ÚSPĚCH NAŠICH FLORBALISTŮ ZE 6. A 7. TŘÍDY

Kluci vyhráli oblastní kolo v Železném Brodě a postoupili do okresního finále. V pondělí dne 12. 12. 2016 jsme se zúčastnili oblastního kola florbalu v Železném Brodě. Nejprve jsme porazili tým ze ZŠ Školní 6:2, pak Velké Hamry 2:1. S domácí ZŠ Pelechovskou jsme sice prohráli 1:2, přesto nám ale v konečném součtu patřilo nejvíce bodů. Náš tým chlapců ze 6. a 7. třídy postoupil z 1. místa do okresního finále. To se konalo hned o týden později dne 19. 12. 2016 v jablonecké sportovní hale. Kluci rozhodně nezlamali a obsadili celkové 4. místo.

Mgr. Jana Báčová

„Na florbalu se mi moc líbilo. V Železném Brodě jsme se štěstím vyhráli o jeden jediný gól a s velkou slávou postoupili do finále. Byl jsem velice rád, že jsme postoupili do okresního finále a mohli hrát na velkém hřišti s dětmi ze sportovních škol. Sice jsme neobstáli, ale výborně jsme si zahráli. Přestože jsme ve finále se všemi třemi týmy prohráli, tak mě celý turnaj moc bavil a rád bych si zahrál znovu.“

Michal Šourek, žák 7. třídy

Foto: MZŠ Zásada

LYŽAŘSKÝ VÝCVIK ŽÁKŮ 7. TŘÍDY

Lyžařský výcvik, který jsme pro sedmáky uspořádali od 8. 2. do 14. 2. ve Ski Centru v Zásadě, se nám vydařil. Měli jsme výborné sněhové podmínky i dobré počasí, takže dětem nic nebránilo ve zdokonalování a prohlubování lyžařských dovedností. Dva žáci přišli jako nováčci a již druhý den úspěšně sjeli zásadský svah, postupně se zlepšovali a poslední výcvikový den se zúčastnili s pokročilejšími žáky lyžařských závodů ve slalomu.

V úterý se k nám přidalo ze II. stupně několik holek a kluků. Všichni si za slunečného počasí s chutí zalyžovali a také zázavodili. V kategorii dívek ze 7. třídy zvítězila Veronika Čabová, na 2. místě byla Barbora Vondráčková a na třetím Valérie Chmelová. Mezi chlapci byl nejrychlejší Michal Šourek, druhý skončil Matěj Fišer a třetí Jan Hrách. V kategorii MIX zvítězil Daniel Zurchín, druhá se umístila Kateřina Princová a třetí Štěpánka Dubská.

Holky i kluci se snažili, lyžovali na skvěle připraveném svahu. Kdyby měli možnost, lyžařský výcvik by si rádi prodloužili nejméně o další týden. Věřím, že podobné podmínky budeme mít i příští rok.

Mgr. Jana Báčová

Foto: MZŠ Zásada

Více informací a fotografií z akcí najdete na webových stránkách školy www.mzszasada.cz

BĚŽECKÉ TRATĚ

Letošní zima po delší době přála nejenom běžeckému lyžování. Díky dlouhodobé kvalitní sněhové pokrývce se dařilo připravovat několik kilometrů tras pro běžecké lyžování v Zásadě a okolí a to jak klasiku, tak bruslení. Ti z Vás, kteří do stop alespoň párkrát vyrazili, si jistě užili příjemný nejenom sportovní zážitek. Přejme si, aby nám zima i v dalších letech připravila alespoň na čas stejnou možnost jako

letos. Zároveň děkujeme ski areálům Zásada a Plavy za strojovou úpravu tras na bruslení a Miroslavu Princovi za strojovou úpravu na klasiku skútre, který navíc vše prováděl zdarma. V neposlední řadě děkujeme i Ivance Růžičkové za poskytnutí parcel pro parkoviště a i ostatním majitelům parcel, kteří umožnili vedení tras po jejich pozemcích.

Milan Kopal

*Foto běžeckých tratí za měšťankou:
Vojta Havlíček*

FOTBALOVÁ ZIMA NEJMENŠÍCH ZÁSADSKÝCH FOTBALISTŮ

Během zimní přípravy jsme se zúčastnili několika turnajů konaných vždy v Železném Brodě. Na každém z těchto turnajů jsme bojovali s plným nasazením, a i když jsme hráli nakonec vždy o umístění ve skupinách o poslední místo, zaslouží kluci pochvalu za bojovnost, protože nevýhodou oproti ostatním mužstvům byla naše velká nemocnost a věková nevyrovna-

nost v našem mužstvu.

Celou zimu trénujeme každé pondělí v sokolovně v Držkově a ve středu ve školní tělocvičně v Zásadě a bude to tak pokračovat, dokud nebudeme moci začít trénovat venku.

Tímto bych chtěl poděkovat paní starostce Andree Princové za zprostředkování možnosti trénovat v držkovské sokolovně, která je větší,

než je tělocvična místní základní školy. Dá se zde s kluky více trénovat a také sehrát přípravné zápasy. Těch jsme odehráli několik vždy se stejným soupeřem z Pěnčína. Nicméně se už všichni těšíme, až budeme moci chodit trénovat ven a připravovat se na jarní část soutěže a turnaje s tím spojené.

Tomáš Trýb – trenér přípravy

FOTBALOVÁ ZIMA NEJMENŠÍCH ZÁSADSKÝCH FOTBALISTŮ

Zimní příprava mladších žáků začala 11.1.2017. Na prvním tréninku se hlásilo devět chlapců, což jsem považoval za krásný začátek. Veškeré tréninkové jednotky jsme odtrénovali na UMT Velké Hamry a ZŠ Velké Hamry. Během zimní přípravy jsme díky dobrým podmínkám v okolí Zásady mohli vyrazit společně na běžky. Začátkem února jsme začali hrát zimní turnaj, do něhož je přihlášeno osm týmů. Všechny zápasy hrajeme na UMT Velké Hamry, což je velkou výhodou oproti špatnému povrchu v Železném Brodě, který turnaj pořádá. Bohužel zimní příprava začala v počtu devíti chlapců, a tak se nám podařilo odehrát pouze jeden zápas v kompletním počtu. Museli tudíž zaskakovat hráči ročníku 2007 - Lukáš Fišer, Lukáš Kostka a hráč FK Smržovka Tomáš Patrman. Bez nich bychom některá utkání ani neodehráli. Před posledním utkáním zimního turnaje jsem chtěl všem poctivým chlapcům, kteří pravidelně trénovali, poděkovat a připravil jsem pro ně překvapení. Po tréninku ve Velkých Hamrech jsem odjeli do Penzionu Berany, kde jsem měli k dispozici saunu, bazén, vířivku a poté večeri a nocleh. Ráno snídaně a odjezd na poslední utkání zimního turnaje. Pro všechny to bylo první předzápasové soustředění.

Tímto bych chtěl velice poděkovat vedení Penzionu Berany za skvělé zázemí a podporu našeho týmu. Velké poděkování patří i všem rodi-

čům, kteří třikrát týdně vozí kluky na trénink a zápas do Velkých Hamrů. Děkuji i Radku Němcovi za čisté a vždy skvěle připravené dresy k utkání. Pevně věřím, že se nám podaří v jarní části odehrát některé utkání Krajské soutěže i v areálu SK Zásada.

Nakonec bych zmínil kluky, kteří pravidelně trénují a docházejí na utkání. Matěj Fišer, Milan Sochor, Denis Veber, Ondřej Štefanec, Michael Raemisch, Filip Raemisch, Michael Šourek, Milan Melich. Kdo nám ještě pomohl v utkáních: Lukáš Fišer, Lukáš Kostka, Tomáš Patrman.

Foto a text:

Petr Fišer – trenér mladších žáků

PŘEHLED UTKÁNÍ V ZIMNÍM OBDOBÍ

1. kolo: So 4.2. 11,00 hod.

Tanvaldsko – Vratislavice B (UMT Hamry) 13:0

2. kolo: Ne 12.2. 11,00 hod.

Semily – Tanvaldsko (UMT Hamry) 3:5

3. kolo: So 18.2. 11,00 hod.

Tanvaldsko – Vratislavice (UMT Hamry) 2:3

4. kolo: Ne 26.2. 11,00 hod.

Ž. Brod – Tanvaldsko (UMT Žel. Brod) 1:0

5. kolo: So 4.3. 11,00 hod.

Rovensko – Tanvaldsko (UMT Hamry) 9:2

6. kolo: Ne 12.3. 11,00 hod.

Tanvaldsko – Turnov (UMT Hamry) 6:10

7. kolo: So 18.3. 11,00 hod.

Hodkovice – Tanvaldsko (UMT Hamry) odloženo

FOTBAL DOSPĚLÝCH

I přesto, že zima je období, kdy se nehrají fotbalové soutěže, stále chodí parta nadšenců SK Zásada každou středu a sobotu udržovat kondici na tréninkové fotbalky. Díky blízkosti umělého povrchu ve Velkých Hamrech zajišťujeme si zatrénovat sem. I když se jedná o finančně náročnější hraní než na sněhu v Zásadě, je pocit ze hry diametrálně odlišný a máme tak možnost si zahrát kvalitní fotbal. Tréninků se však účastní ve většině případů spíše starší ročníky, což je škoda. Bohužel tým je oslabený i o zraněné a stále nedoléčené hráče jako např. Michala Kopala. V průběhu zimy se proto fotbalový výbor snažil najít alespoň nějaké posily v okolních obcích, což se podařilo jen v omezené míře, a to v podobě Marka Šupíka a

Michala Bukvice. Z mladších ročníků bych rád vyzdvihl přístup Marka Cóna, jehož výkonnost v průběhu zimy šla výrazně nahoru a doufám, že v jarní části promluví do tabulky střelců. Pevně doufám, že s příchodem jara se elán dostaví i zbytku hráčů týmu a k mistrovským utkáním se budeme scházet opět v plné síle a vylepšíme ještě naše postavení v tabulce z podzimu, kdy jsme skončili na sympatickém 5. místě. Určitě bych byl rád, pokud by náš tým opět pravidelně navštěvovali i další mladí naděšní hráči - Vojta Šimánek, Michal Růžička, Dan Boudík, Michal Kozlovský, Radek Pelc a další. Brána areálu je jim otevřena.

V našem týmu v průběhu zimy nastala i jedna příjemná společenská událost, a to svatba Martina Macháčka z Černé Studnice, kterému přejeme hodně pohody na společné cestě životem.

Jarní část sezóny zahajujeme 25.3. na Nové Vsi

a v sobotu 1.4. od 16:00 hod. hrajeme první domácí utkání proti týmu Jenišovice B. Těšíme se, že nás přijdete podpořit.

Petr Růžička

Foto: SK Zásada

PÁR SLOV O ČINNOSTI SPOLKU BONSAI V ZÁSADĚ

Na sobotu 19. listopadu 2016 byl naplánovaný v pořadí již 8. seminář Ju – jitsu v Zásadě pod vedením Hanshi ing. Ladislava Petráshe, držitele 8. Danu v Ju- jitsu. Letos spolu s ním přijel i jeho žák Michal Jančálek. V 10.00 hodin začala dopolední část semináře. Po rozsvíčkce podle vzoru hostů z Olomouce se s námi p. Petráš začal dělit o své znalosti a dovednosti. Během dopolední části nám předváděl techniky pákové a techniky škrcení používané v bojových uměních. Jednotlivé techniky si mohli všichni vyzkoušet. V odpolední části semináře se nejprve opakovali techniky z dopolední části a v té další se všichni učili techniky z umění Hanbo – jitsu neboli boj s krátkou holí. Průběh semináře se nesl v přátelské atmosféře.

V neděli 4. prosince 2016 naše federace pořádala vánoční pohár karate. Opět v tělocvičně ZŠ v ulici Hovorčovická v Praze Kobylších. Původně nás mělo jet devět. Krátce před odjezdem se ze zdravotních důvodů omluvil Radim a Vítek Dolanští. Takže spolu se mnou jeli Markéta Brožová, Honza Hrách, Vítek Chlumecký, Ondra Šikola, Klára Dušková a její mamka. Po příjezdu do Prahy v tělocvičně Klára s maminkou popřáli závodníkům hodně štěstí a pokračovali dál do centra Prahy. V tělocvičně se k nám přidal ještě Matyáš Benešovský se sestrou Mahulenkou, které přivezli rodiče. Na závody nastoupilo nakonec šest závodníků. Všichni v disciplíně kata jednotlivců. Na těchto závodech se zvláště „vytáhla“ Mahulena Benešová. Ve své věkové kategorii měla proti sobě výkonnostně silnější soupeřky, obě porazila a zaslouženě získala první místo a zlatou medaili. Také Ondra se snažil a získal krásné druhé místo. Celkem naši závodníci vybojovali dvě zlaté, tři stříbrné a jednu bronzovou medaili. Závody skončily a my se společně vydali na oběd do

restaurace U Hofmannů. Po obědě si Matyáš s Mahulenkou vyzvedla maminka a my jsme odjeli metrem do stanice Náměstí Republiky. Odtud naše procházka směřovala Celetnou ulicí na Staroměstské náměstí, kde byl nazdobený vánoční strom, živý betlém a vánoční trhy. Po přesunu metrem na Černý Most jsme měli ještě čas do odjezdu našeho autobusu, proto jsme navštívili obchodní centrum Černý most. Bylo den před Mikulášem, a tak zde Mikuláš s andělem a čertem obdarovávali děti.

V pátek 16. prosince 2016 v tělocvičně zásadské základní školy začal poslední trénink v kalendářním roce 2016. Po přivítání všech příchozích byli určeni Jakub Liška a Klára Dušková jako kapitáni a každý si zvolil své členy družstva. Potom spolu družstva měřila své síly. V první soutěži měli členové družstev složit několik rozstříhaných obrázků a po složení určit pohádku, ze které složený obrázek je. Někdy to bylo opravdu zajímavé. Všichni statečně uspěli. V další části kapitán určil pět členů svého družstva, každý dostal desku se dvěma písmeny. Postupně dostávali hádanky a odpovědi museli složit z písmen, které měli. Po uhádnutí určeného počtu slov se družstva vyměnili. V tělocvičně byla po skončení této soutěže postavena překážková dráha. Členové družstva museli s neprůhlednými brýlemi dráhu projít s pomocí hlasové navigace svého kapitána. Následovala pantomima, kdy jeden člen družstva předváděl nějakou předem určenou pohádku. Ostatní měli za úkol uhodnout, o jakou se jedná. Někdy to byla docela dřina. V další části tréninku se tělocvična proměnila ve vzduchovou střelnici. Všichni si mohli vyzkoušet, jak jim jde střelba do terčů. Během všech soutěží a mezi nimi probíhala ochutnávka doneseného cukroví. Pomalu se blížil konec posledního tré-

ninku v roce 2016. Každý si našel pod rozsvíceným stromečkem dárek se svým jménem. Pro každého jsme připravili i přání do nového roku. Popřáli jsme si veselé Vánoce a trénink definitivně skončil.

Přehoupali se vánoční svátky a Nový rok. V pátek 6. ledna se konal první společný trénink v zásadské tělocvičně v roce 2017.

V sobotu 28. ledna 2017 pořádal oddíl karate v Brně ve sportovní hale v ul. Vodova, další ročník Hausnerova poháru karate a oslavu 40. let od svého založení. Za náš spolek Bonsai mělo původně vyrazit celkem dvanáct lidí ve třech vozech. Před odjezdem Vítek Chlumecký a Klára mamka onemocněli, a tak nakonec odjela auta pouze dvě. Jedno jsem řídil já a druhé pan Benešovský, za což mu patří dík. Podařilo se nám dohodnout přespání v tělocvičně, a tak jsme jeli do Brna už v pátek. Spolu se mnou jeli Klára Dušková, Matyáš Benešovský a Mahulena Benešová, Jan Němec, Jan Hrách, Aneta Habová a Markéta Brožová. V sobotu si závodníci před registrací procvičili káty na závody. Postupně se na dvou tatami střídali závodníci v jednotlivých kategoriích a disciplínách. V silné mezinárodní konkurenci naši závodníci v kategorii kata jednotlivců získali jedno čtvrté místo – Klára a jedno třetí medailové – Matyáš. Gratulujeme! Po těchto disciplínách byla zařazena ukázka umění Tai – či. V závěru změřili své síly závodníci v disciplíně Tamešiwari – přerážení ytongů. Po skončení této disciplíny bylo slavnostní dekorování vítězů. Tím závody spojené s oslavou čtyřiceti let od založení pořádajícího oddílu skončily. My jsme se rozloučili a jeli domů.

Miroslav Dušek

Fotoarchiv Bonsai s.p.a.b.u. (19.11.2017 – foto nahoře, 4.12.2017 – foto dole).

PŮVODNÍ VELIKONOČNÍ ZVYKY V SOUČASNOSTI

VELIKONOCE 2017

KVĚTNÁ NEDĚLE

je připomínka Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma, začíná svatý týden (9.4.2017).

MODRÉ PONDĚLÍ

je nenáboženský tradiční název (10.4.2017).

ŽLUTÉ ÚTERÝ

je nenáboženský tradiční název (11.4.2017).

Sazometná (škaredá) středa (12.4.2017) je

lidová připomínka (nenáboženská tradice)

Popeleční středy (1.3.2017).

ZELENÝ ČTVRTEK

je památka poslední večere Ježíše

(13.4.2017).

VELKÝ PÁTEK

je den umučení Ježíše (14.4.2017).

BÍLÁ SOBOTA

je dnem jeho pohřbení, v noci na neděli pak

vstal Ježíš z mrtvých (15.4.2017).

BOŽÍ HOD VELIKONOČNÍ

(Velikonoční neděle) je dnem vzkříšení,

končí svatý týden (16.4.2017).

Na Červené pondělí (Velikonoční pondělí)

je tradiční pomlázka (17.4.2017).

BÍLÁ NEDĚLE

je druhá neděle velikonoční (poslední den

velikonočního oktávu 23.4.2017). Nově

pokřtění toho dne nosili naposledy bílé roucho

(tzv. neofyté), do něhož byli oblečeni

při křtu o velikonoční viligii. Liturgická barva

dne je bílá.

Většina z původních zvyků a obyčejů dodržovaných i v současnosti má symbolický význam vycházející z kulturních či náboženských tradic, pověr a pranostik. Velikonoc jsou stále ještě kulturní a společenskou událostí na vesnicích a v menších městech. Součástí svátků jara jsou zvyky a tradice. Jaro letos začalo 20.3. v 11:28 hodin.

K doposud udržovaným zvykům patří i koledování o velikonočním pondělí, kdy chodí po domech známých a příbuzných koledovat pouze chlapci a muži. V některých krajích se koleduje jen do pondělního poledne.

Nejvýraznějšími symboly Velikonoc jsou barevná a zdobená vajíčka (symbol nového života,

plodnosti) a pomlázka, která by měla být vlastnoručně pletená z vrbových proutků a zdobená stuhami. Podle pranostik mladé proutky vrby přináší zdraví a mládí dívce i ženě, která je s nimi dostane našleháno. Vajíčka, která dostávají chlapci a muži, jsou odměnou za vyšlehání. Jejich zdobení vychází z regionálních a místních zvyklostí. K pomlázce patří rovněž velikonoční koledy. „Hody, hody, doprovody...“ zná zajisté každý z nás. Koleduje-li někdo s jinou písničkou, má v košíčku rozhodně více vajíček. V některých krajích (především na Moravě) patří ke koledě i polévání studenou vodou. Správnější význam tohoto zvyku je však ten, že dívky a ženy v úterý po velikonočním pondělí polévají muže a chlapce. Někde bývá místo vody používána levná voňavka ne příliš voňavá ve větším množství. Vodou se polévala i hospodářská zvířata, aby byla omlazena a dodán jim dostatek sil.

Po polední mši na Zelený čtvrtek nahrazují zvony řehtačky a klapačky, jak malé do ruky, tak i velké vozené na trakaři. Zvony se znovu rozezní až na Bílou sobotu. Mnohdy je symbolické klapání a zvuk řehtaček symbolickým vyháněním Jidáše. Na Zelený čtvrtek chlapci s řehtačkami a klapáčkami vyběhnou po mši z kostela a volají „Jidáše honíme, klekání zvoníme, přitom se modlíme...“

Tradičním velikonočním pečivem již z pohanických dob je beránek. Svůj význam má u křesťanů i u Židů. Beránek je členem křesťanského Božího stáda, o které se stará pastýř, kterým je židovský Bůh. Ve starověku i středověku byl beran obřadním jídlem. Jelikož bylo jeho maso drahé, jedlo se pečivo ve tvaru beránka. Tento zvyk přežil až do dnešní doby. V Německu je oproti tomu velikonočním symbolem zajíček - zajíc se často pohyboval okolo lidských obydlí, kde hledal potravu. Dříve se o Velikonocích pekl chléb ve tvaru zajíce. Doprostřed se pokládalo uvařené vajíčko. I v Bibli patří Zajíc mezi „stvořeními maličkými na zemi a moudřejšími nad mudrce“. Symbolizuje skromné a pokorné. Jako znamení vítězství čistoty nad tělesným pokušením ve spojení s příslovecnou zaječí plodností bývá v křesťanské církevní symbolice u nohou Panny Marie.

Dalším symbolem svátků jara je mazanec symbolizující slunce. Těsto na mazanec by správně mělo být zaděláváno na Bílou neděli (a mělo by být stejné jako těsto na vánočku). V sladké podobě si mazanec zachoval původní kulatý tvar a uprostřed znamení kříže. V dřívějších dobách však nebyl sladký, ale připravoval se ze strouhaného syra a většího množství vajec, aby byl hodně žlutý. Nesladké mazance měly různá jména – baba, babyka, šoldr, plecovník nebo svěceník.

Tvar válečku by měly mít jidáše symbolizující provaz, na němž se Jidáš oběsil. Avšak praktičtější vysvětlení pečeni jidášů je, že hospodyně chtěly spotřebovat zbytky těsta. Klasické těsto na jidáše se však připravuje z bílé mouky a medu.

Vysévání obilí

S výsevem obilí přichází začátek jara – začátek zemědělských prací. V současné době se jako symbol Velikonoc spíše dekorativní vysévá už před jarními svátky do nízké misky s hlínou zrna pšenice či jiného obilí.

Dalším symbolem jara, dnes již skoro nedodržovaným, jsou svěcené větvičky jivy – tzv. kočičky. Světí se na Květnou neděli, aby chránily naše domácnosti a pole. Posvěcené kočičky se v domácnostech dávaly ke svatým obrázkům či křížům. Aby chránily úrodu, zapichovaly na okraj pole. Aby ochraňovaly zásoby, dávaly se do sklepa.

Zdroj: Internet – www.milujivelikonoc.cz, www.kalendar.beda.cz

Všem čtenářům zpravodaje krásné a v poklidu prožité svátky jara.

Foto a text: Vendula Balatková

POČÁTKY ŠKOLSTVÍ V ZÁSADĚ

Půldny ve škole

Historicky se školní rok nedělil na školní dny, ale tzv. půldny, které byly nejenom určitou časovou vyučovací jednotkou, ale také statistikou jednotkou, podle které se např. vykazovala docházka.

Uvedu to na příkladu: škola měla 300 žáků, kteří do školy chodili cca 6 dnů v týdnu a opět cca 45 týdnů v roce (fiktivně, počty dnů a týdnů nemusí být přesné). $6 \times 45 = 270$ – každý žák tedy strávil ideálně ve škole 270 půldní tyto půldny se vynásobí počtem žáků ve škole: $300 \times 270 = 81.000$ Škola tedy vykazuje 81.000 půldní (což mohlo být důležité třeba právě pro statistiku docházky, protože děti obvykle nezanedbávaly vyučovací hodiny, ale právě tyto tzv. půldny).

Ze zápisů školní kroniky

Ve školním roce 1886 – 87 navštěvovalo místní školu 214 žáků (105 chlapců, 109 dívek). V následujícím školním roce 211 dětí (102 chlapců,

109 dívek). V tomto školním roce semilská školní rada darovala místní škole ruské počítadlo a mapu Čech.

V prvním čtvrtletí školního roku 1888 – 89 mnoho dětí i dospělých onemocnělo neštovicemi. V tomto roce je ve škole zapsáno 205 dětí (97 chlapců, 108 dívek). Citace z kroniky: „V době té bylo vůbec školních půldnů 77812.“ I v tomto roce škola obdržela dary od semilské školní rady – tentokrát v podobě měřitel (litr, půl litr, kg, 50 dkg, dekagram, gram).

Dne 1.12.1888 uspořádala správa zdejší školy slavnost pro školní děti ke 40ti letému panování císaře

Františka Josefa I. Velká rána padla na císařskou rodinu koncem prvního měsíce nového roku, kdy 30.ledna 1889 zemřel korunní princ Rudolf. Roku 1888 zničil vítr školní tělocvičnu, školní rada dala nejnnutnější v následujícím roce opravit. Vzhledem k onemocnění žáků zvané

osýpky klesla návštěvnost školy o 1% oproti školnímu roku minulému.

Ve školním roce 1889 – 90 školu navštěvovalo 210 dětí (102 chlapců, 108 dívek). (Dle zápisu ve školní kronice však bylo přijato 213 dětí (104 chlapců, 109 dívek). Citace z kroniky: „V době té bylo vůbec školních půldnů 75465.“

C.k. okresní školní rada v Semilech darovala škole 15 přírodopisných obrazů Janského. Školní rada objednala do každé třídy skříň pro učební pomůcky. Počátkem roku 1890 mnoho lidí onemocnělo chřipkou tak silně, že vyučování muselo být zastaveno od 11.1. do 25.1.1890.

V tomto školním roce se se školním ústavem rozloučil katecha, důstojný pán Karel Hušák (t.č. kaplan držkovský), který při zásadské škole působil 13 let. Na jeho místo nastoupil Jan Kořínek (t.č. farář držkovský, po něm držkovský kaplan Teodor Zeman).

Pro zajímavost: Roku 1886 měla Zásada 1268 obyvatel a 150 domů. V roce 1930 měla obec 1621 obyvatel.

Učitel František Šimon

Učitel Morávek působil v Zásadě 10 let, přesazen byl jako správce školy do Knížnic. Na jeho místo byl zatím dosazen František Šimon, který se narodil 31.3.1862 v Hořicích, kde navštěvoval školu, mezi lety 1874-77 navštěvoval měšťanskou školu ve Dvoře Králové. Absolvoval studium na učitelském ústavu v Hradci Králové, kde nabyl vysvědčení dospělosti učitelské 13.7.1871. V témže roce začal vyučovat v Bítouchově. Předepsanou přísahu složil 29.10.1881. Zkoušku způsobilosti složil v dubnu 1885 v Hradci Králové. 26.10.1889 se stal zatím správcem nové obecné jednotřídní školy v Knížnicích. Po předání tohoto místa staršímu učiteli byl povolán k zastupování do školy v Zásadě. Učitel byl vyzván, aby složil přísahu 31.8.1891 a stal se skutečným učitelem školy zásadské.

Okresní učitelská konference

S počátkem školního roku byla 20.9.1889 konána okresní školní učitelská konference, kde inspektor Kamenický podal zprávu o stavu školství v okrese semilském za předchozí školní rok. Napomenul učitelstvo, jak se zachová, aby se školství v našem okrese dařilo. Následovala přednáška o vyučování počtů a vyučování zpěvu se zřetelom k písničím vlasteneckým, církevním a národním. Vyhláškou bylo oznámeno, aby rodiče své děti do školy pilně posílali. (Již na konci prvního čtvrtletí byla rodičům oznámena docházka dětí do školy.)

V tomto školním roce věnovala okresní školní

rada mnoho školních pomůcek (skleněné trubičky, duté zrcadlo, dvouvýpouklou a ploskovypouklou čočku, dráty pro galvanický proud, dvě vodivé šňůry s držadly a indukční přístroj).

Všeobecná zemská výstava

V roce 1891 se v Praze konala všeobecná výstava zemská. Aby obecné školství všech školních okresů v Čechách zde bylo zastoupeno, nařídila veleslavná c.k. zemská školní rada v Praze, aby byly zaslány školní práce dětí nejvyšších ročníků každé školy v okrese školním zastoupením c.k. okresní školní radě do 9.2.1891. Nejlepší, komisi vybrané práce, byly vystaveny na zmíněné výstavě. Vystavované práce: schválené rozvrhy hodin pro první pololetí školního roku 1890-91 (dle kategorie a vyučovacího jazyka, dle místa a okresu školního), písemné slohové práce slohu nejlepšího, nejlepší výkresy kreslené od ruky, krasopis žáků po třech listech formátu velké čtvrtky 37x27cm s okrajem šesti centimetrů.

Zvláštním zprávou mělo být c.k. okresní školní radě v Semilech sděleno, kolikátřídní byla škola v letech: 1791, 1821, 1851, 1869-70, 1879-80, přičemž určití kategorii a pojmenování školy, jakož i jazyk vyučovací. Určit počet dívek, které školu navštěvovaly ve školním roce 1879-80.

Nedbalí žáci

Na konci školního roku 1890-91 c.k. okresní školní rada v Semilech poukazovala na nedbalou návštěvu školy u 39 dětí. I v dalších rocích byli rodiče čtvrtletně informováni o docházce, mravním chování a prospěchu žáků.

„Dědictví Maličkových“

V tomto školním roce byla škola zásadská vzata pod ochranu Karla Boromejského v Hradci Králové – zapsáno pod č. 18392 (Dědictví Maličkových).

Nařízení ministra záležitostí duchovních a vyučování

Ministr nařídil, aby bylo při přijímání žáků do škol vyžadováno očkovacího vysvědčení (vysoké usnesení z 9.6.1891 č.9043). Všechny děti, které tento doklad neměly, měly být zapsány do seznamu, který byl předán okresní školní radě. Na tomto základě konal pan doktor Klimmek v listopadu 1891 na zdejší škole prohlídku. Při prohlídce se našlo 17 dětí očkovaných, 5 dětí očkovaných ale bez výsledku, 23 dětí s očkovacím vysvědčením a 164 dětí neočkovaných.

Změna vyučování v jarních a letních měsících

Ve školním roce 1891-92 navštěvovalo ško-

lu 221 žáků: I.třídu 80 dětí, II.třídu 63 dětí a III. třídu 78 dětí. V tomto roce věnovala okresní školní rada místní škole „elektriku“. V roce 1892 nechala místní školní rada opravit tělocvičnu. 1.4.1892 se na místní konferenční schůzi učitelský sbor dohodl, že výuka v měsících květnu, červnu a červenci začne od 8:00 hodin. V tomto roce 47 žáků nedbale navštěvovalo školu. Aby rodiče do školy děti posílali, bylo napomenuto vyhláškou 16.9.1892. O prázdninách nechala obecní správa všechna okna v budově opravit a natřít.

Změny ve sboru učitelském

V následujícím školním roce vyučoval v I.třídě učitel Motejlek 72 žáků, ve II. třídě řídící Matoušek 77 žáků a ve III.třídě učitel Šimon 95 dětí.

V listopadu navštívil žáky okresní c.k. lékař František Vežvald.

C.k. okresní školní rada věnovala 39 knih do školní knihovny. Místní školní rada nechala 37 knih vázati a 99 jich nechala opravit.

V roce 1893 podal žádost o přeložení do Ředice Horní učitel Motejlek, působil zde od 1.9.1885 do 31.7.1893. Na jeho místo zatím dosazen učitel Norbert Novák z Jaroměře. Narodil se 2.6.1874 ve Třeboni, kam chodil od roku 1880 po 4 léta do I.třídy šestitřídní obecné školy. Poté vstoupil do učitelského ústavu v Soběslavi (absolvoval 19.6.1893). Následně ustanoven c.k.okresní školní radou v Semilech zatímčím podučitelem. (Učitel Novák byl roku 1896 jmenován řídícím učitelem ve Veselí.)

Rovněž se s ústavem rozloučil katecha Teodor

Zeman, který při škole působil 3 roky. Na toto místo nastoupil důstojný pán Michal Boch, kaplan držkovský.

Neštovice a spála

Ve školním roce 1893 – 94 byly děti rozděleny do tříd: 71 učil v I. třídě učitel Šimon, 74 ve II. třídě řídící učitel Matoušek a ve III. třídě 91 Novák. V říjnu se vyskytly plané neštovice, proto školu navštívil držkovský lékař a provedl přísnou prohlídku. Pár dní poté školu navštívil c.k. okresní lékař ze Semil. V tomto školním roce bylo několik dětí nakaženo spálou. Při návštěvě nechal okresní lékař školu na 2 dny uzavřít a v tomto čase nařídil chodby a učebny umýt a lavice a stolice natřít karbolíkem. I v tomto školním roce věnovala okresní školní rada místní škole dary, jakožto ji navštívil i pan inspektor. Pokračování příště.

Vendula Balatková

Zdroj: Školní kronika školy zásadské 1810-1904

Soukromý fotoarchiv: Počátek 20. století – čelní pohled na školu (na předchozí straně), škola s hospodou U Janů (pravděpodobně kolem roku 1908). Razítko obce z roku 1870.